

РЕЦЕНЗИЯ

На хабилитационен труд на гл. ас. д-р Венцислав Огнянов Занков, участник в конкурс за академична длъжност „Доцент” в професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (рисуване, скулптура, живопис, мултимедия), НБУ, БФ, Департамент „Изящни изкуства“, обявен в ДВ бр. 26/28.03.2017 г. от професор Божидар Стоянов Бояджиев, р-л на Ателие № 5, Катедра „Живопис”, Национална художествена академия.

В обявения със заповед № 3-РК-225/26.04.2017 г. на Ректора на НБУ, конкурс за академична длъжност „Доцент” в професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (рисуване, скулптура, живопис, мултимедия), НБУ, БФ, Департамент „Изящни изкуства“, обнародван в ДВ бр. 26/28.03.2017 г. се явява като единствен кандидат гл. ас. д-р Венцислав Огнянов Занков, щатен преподавател в гореспоменатите образователни звена на НБУ.

В приложената документация за участие в конкурс за академична длъжност „Доцент” в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав и Наредбата за развитие на академичния състав в Нов български университет (чл. 58, ал. 1 и 2) са приложени Хабилитационен труд, включващ проектите „О, щастливи дни”, „Последният будоар” и „Последните граждани на Кале” както и изисквани допълнителни документи и информация.

А. Гл. ас. д-р Венцислав Огнянов Занков притежава необходимия образователен ценз. Това е видно от представени дипломи за висше образование от ВИИИ „Н. Павлович”, специалност „Скулптура”, от Нов български университет, диплома за Магистър по специалност „Филмово и телевизионно изкуство” и свидетелство за присъдена образователна и научна степен “Доктор” по професионално направление „Изобразително изкуство” и научна специалност „Изкуствознание и изобразително изкуство” на тема „Тялото на художника в изкуството на прехода” от Магистърския факултет на Нов български университет. Добавени са и официални сертификати и

доказателства за владеене на немски и френски език както и компютърни умения.

Б. От отчетите за преподавателска заетост в Департамент „Изящни изкуства“ на Нов български университет на гл. ас. д-р Венцислав Огнянов Занков става ясно, че са налице часове по съответен учебен план. Кандидатът участва активно в живота на департамента с творчески проекти, работата му със студенти и докторанти е на високо равнище, справките от Центъра за качество и оценяване са много позитивни.

В. На лице са пълна творческа автобиография и библиография, които свидетелстват за активно участие в творческите и културни процеси в страната и извън нея.

Г. Приносите на хабилитационния труд, озаглавени от автора „Авторска справка за приноси в изкуството и цитирания“ са базират в голяма степен именно на цитирания. Категорична лична позиция и авторефлексия откривам най-вече в разширеното резюме, озаглавено „В краищата на времето“.

Д. Представените творчески проекти, съставляващи гръбнака на хабилитационния труд „О, щастливи дни“, „Последният будоар“ и „Последните граждани на Кале“, превърнали се в последствие в силни и запомнящи се изложби са изключително интересни и благодатни за разглеждане. Те показват комплексно творческите възможности на Занков и дават основание да се приеме и обоснове неговия капацитет да обхване вече като доцент професионалното направление 8.2. Изобразително изкуство (рисуване, скулптура, живопис, мултимедия). Гореспоменатите проекти включват всичко това заедно и представляват примери за тотални произведения, вписани решително в съвременното разбиране за правене на изобразително изкуство.

Занков принадлежи към онази генерация български художници, които получават образованието си в рамките на една икономическа, политическа и културна парадигма, която претърпява крах в края на 80-те години на миналия век. Историческият момент предлага избор от нови възможности и българският художник трябва да се определи според разбиранята си, според

възгледите и интуицията си, според личните амбиции и творческо его и според възрастта. За Венцислав Занков изборът е ясен, но и изпълнен с тревожна несигурност и индивидуализъм. И той започва да говори от името на всички ни, когато става дума за човешки устои, за човешко лутане, за човешка любов и умраза. Прави това на езика на новите и стари медии, (междувременно живописиста и скулптурата са станали медии, загубили са статута си на божествени, олимпийски неприкостовености, в името на които художникът се е обричал), губи творческите си скрупули и слуша себе си, ръководен от неприязън към колективистичната творческа практика и опортюнизъм. Настоящият текст няма за цел да разглежда цялостното творчество на кандидидата, но в името на творческата еволюция трябва да кажа, че и без да се титулува „живописец с диплома” Занков извади чудесни живописни серии, посветени, като че ли на един концептуализиран поп-арт, които са изградени с професионална живописна техника за да стигне до голямо-мощни решения в последните му проекти, за които не знаем дали са живопис или рисунъчно-графични творби. Може би думата „Живописец”, която за мен звучи доста специално е напълно неуместна в съвременните условия като определение за Занков, което съвсем не означава, че живописиста му не заслужава адмирации. Сродни мисли ми идва да изкажа и по отношение на последните скулптурни решения, изпълнени с нетрадиционна, неklasическа техника и материал. Полиуретановите „екоршета” от „Последните граждани на Кале”, осветени нетипично от плоската неонова светлина са и не са скулптура едновременно.

Има много паралели на връзка между трите изложбени решения от реабилитационния труд. Маловажно от гледна точка на съдържанието им, но важно от гледна точка на солидарността между човека на изкуството и този който го подпомага е свързването на авторовото усилие с подкрепата на Централния фонд за стратегическо развитие към Настоятелството на Нов български университет. И трите проекта са подкрепети от последния, а това ме кара да открия една зависимост между творческо и образователно-педагогическо израстване на университетските кадри. Без да правя комплименти на когото и да било, отбелязвам като много позитивен факт целенасоченото насърчаване от страна на университетски фактори на автора и преподавател Занков да осмисли с творческа проява изключително

изразителното и претенциозно пространство наречено „Строитерлен обект, 3-ти корпус на НБУ, ул. Монтевидео № 21”. Получила се е творба, създадена за оределено място, която органично и безрезервно го съдържа, но и се разполага в него.

Цялото е много повече от механичния сбор на неговите части. Тази философска постановка пасва точно на разглежданите проекти. Това не отнема правото на някои композиционни елементи да бъдат фокусни. Силни смислови акценти като „Говори”, (380 x 200 x 400, желязо, гипс, неон, 2011), „Пазачът на живите” (420 x 420 x 180, гипс, желязо, неон, 2014) или самото пространство на недостроения 3-корпус „рамкират” посланието и смисъла, а неоновата интервенция го „вербализира”. Тук си позволявам да цитирам автора, който казва във връзка с неоновия слоган „О, щастливи дни”:
„Ключът към този светещ неонов надпис е, че работи, когато е настъпил мрак”. „О, щастливи дни” са дните след разкритото безсмислие на битието и изправяне лице в лице срещу откритата пустота. В това безсмислие е свободата да правиш това, което си искаш.”

Парадоксалният прочит и многовалентните възможности за тълкуване са друга характерна черта на творбите на Занков. Всъщност това се отнася и за стилистиката и така наречения личен почерк на автора. Разбира се, стилът не е капан, в който авторът би попаднал. Въпреки това е налице нещо като „монументално-епичен стил”, пряко свързан с мащаба, квадратурата и теглото. И все пак тези физически мерки обективират по-скоро неистово усилие и стремеж към истината и справедливостта, отколкото към играта с формата.

Когато чета есето „В краищата на времето” привидната „разпокъсаност на авторовата мисъл” отваря полета за пряка връзка със злободневието. Нещо се споменава за събития с обществено-политически характер у нас и по света. Очевидно Занков следи новините, движи се по улицата, наблюдава хората и събитията като художник и гражданин, който успява да предсъзаде нещата в единство на време, място и мащаб. Но това са условните време, място и мащаб на пространствата на етичното и моралното, където неговите трагически герои не намират покой.

Проектите от хабилитационния труд, макар и подредени хронологично и поднесени по единично не се поддават на сериозен анализ линейно. Веднаж влязъл в техния дух, човек губи ориентация за първи, втори и трети, нещо повече, в съзнанието ми и преценките ми те се обединяват от общо възприемане и вчувстване. С променено самосъзнание и от позицията на едно ново състояние на „Аз” се стремя да заживея и изживея живота на този конгломерат от дадености, стойности, фантазия и истина.

Гореспоменатите три проекта присъстват и ще присъстват в паметта за българското съвременно изкуство като примери за разтърсваща авторова реакция и артистичен рефлекс към средата и нейното битие. В това отношение „мегаломанията” на Занков (използвам понятието като синоним за грандиозност на намерението или болезнена чувствителност) е нагов решителен съюзник. Тя го тласка към мащабната проява на насъмнения му талант на човек на изкуството и някакси е нагова запазена марка или пък мярка за достоверност и артистична почтенност.

Рецензията на един хабилитационен труд може да бъде всякаква. Но когато става дума за творчество от ранга на това, което прави Занков тя бива категорична и еднозначна. Качествата му са безспорни и зад тях личи готовността, зрелостта и капацитета на Венцислав Занков да води учебен процес на най-високо равнище.

Без резерви предлагам на компетентното Научно жури, определено по тази процедура да придъди академичната длъжност „Доцент” на гл. ас. д-р Венцислав Огнянов Занков.

Проф. Божидар Бояджиев

15.08.2017, София, Национална художествена академия